

**Lausunto selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi
valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta**

60/00.04.00/2014

Kunnanhallitus § 81

Valmistelija: kunnansihteeri Eeva Suomalainen

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannattavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muuan muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtionvarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakoa ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtionvarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista kevästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa seuraaviin kysymyksiin.

1. Onko tasauksen suunta oikea ja uusi tasausjärjestelmä parempi kuin nykyinen?
2. Ovatko kriteerit selkeät?
3. Onko kriteereiden lukumäärä riittävä?
4. Tasaavatko laskentakriteerit kuntien kannalta oikeita kustannuksia ja niiden välisiä eroja?
5. Uudistus tulee voimaan 1.1.2015. Onko 4-5 vuoden siirtymäaika sopiva valtionosuusjärjestelmä-uudistuksen toteuttamiseksi?
6. Onko valtionosuusjärjestelmä uudistus tarpeellinen?

Sonkajärven kunta vastasi kaikkiin kysymyksiin "Kyllä". Lisäksi kunta totesi lausuntonaan seuraavaa:

"Tasauksen suunta on oikea, koska tasausjärjestelmä muodostaa jatkossa nykyistä suuremman osan uuden valtionosuusjärjestelmän perusrakenteesta. Valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen ovat hyviä asioita. Sonkajärven kunta pitää hyvänä sitä, että valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on taata peruspalvelujen järjestäminen koko maassa sekä tasata olosuhteista johtuvia eroja. Sonkajärven kunta esittää, että sairastavuuskerroin nostetaan 2,5:stä kolmeen. Kunta myös esittää, että 75-84 ja yli 85 vuotiaiden -ikäluokkien painoarvoa laskentajärjestelmässä nostetaan suuremmaksi. Verotuloihin perustuva tasauslisä tulisi myös nostaa 90 prosenttiin."

Selvitysmies on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. Uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Valtionvarainministeriö pyytää lausuntoa 4.4.2014 mennessä luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätauksen keston ja porrastukseen

Asiaan liittyvä tiedote sekä lausuntopyyntö liitteineen löytyvät osoitteesta: http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp. Lausuntopyynnön liite 4: THL:n tutkimusraportti "Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen" löytyy seuraavasta linkistä <http://www.julkari.fi/handle/10024/114577>.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta:

Valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen ovat hyviä asioita. Sonkajärven kunta pitää hyvänä sitä, että valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on taata peruspalvelujen järjestäminen koko maassa sekä tasata olosuhteista johtuvia eroja. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen suunta on oikea, koska tasausjärjestelmä muodostaa jatkossa nykyistä suuremman osan uuden valtionosuusjärjestelmän perusrakenteesta.

Sonkajärven kunta esittää lausuntonaan, että sairastavuuskerroin nostetaan 2,5:stä kolmeen. Kunta myös esittää, että 75-84 ja yli 85 vuotiaiden -ikäluokkien painoarvoa laskentajärjestelmässä nostetaan suuremmaksi. Verotuloihin perustuva tasauslisä tulisi myös nostaa 90 prosenttiin.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.

Otteen oikeaksi todistaa

Sonkajärvellä 4.4.2014

Eeva Suomalainen
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Valtionvarainministeriö